Anul V — Orăștie, 27 Febr. (11 Martie) 1899 — Nr. 9

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe ½ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu sĕ înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele sĕ plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sûnt a se trimite la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Sĕ ne păzim!

(§) Adeseori sĕ întêmplă, că dușmanii neamului nostru, cari mereu uneltesc ca sĕ ne potopească, ca sĕ ne stîngă, ca Români, de pe fața pământului, își tradează fără voie și din întêmplare planurile și intențiile lor infernale. Am vĕzut asemenea planuri desvĕlite prin ziare, față de acțiunile noastre politice și culturale, dar' poate nici un cas de felul acesta nu este atat de clasic, atât de marcant, ca acela, ce-'l relevează «Telegraful Român» din Sibiiu, în nrul 17 din anul curent.

E vorba de un cas întêmplat înainte cu mai mulți ani. Un bărbat de-ai nostri, om onorabil și de caracter, a făcut o călĕtorie cu trenul la Viena. In cupeul Românului nostru sĕ aflau din întêmplare doi Maghiari, magnați ambii și precum sĕ vedea, apărținĕtori clasei distinse a aristocrațimii. Ei, fără a presupune, că soțul lor de călĕtorie pricepe limba maghiară și cu atât mai puțin, că ar fi Român, au început o conversație asupra poporului nostru, din care sĕ vede ce planuri au existat mai înainte și există și azi în unele, sau poate în toate cercurile maghiare, pentru a ne reduce forțele, ca popor, a ne ruina și în cele din urmă a ne nimici.

Ambii magnați au căzut de acord în aceea, că pentru Maghiari, ca popor domnitor, sunt periculoși cu deosebire Românii și Sêrbii din această țeară și prin urmare aceste două popoare trebue slăbite, desființate. In conversația lor mai departe apoi au înșirat și mijloacele, prin cari s'ar putea ajunge la scop și aceste mijloace ne interesează cu deosebire aci.

Ele sunt trei: *vinarsul, neînțelegerea și corupția,* aplicând câte un astfel de mijloc la diferitele clase sociale ale poporului nostru.

Anume cu ajutorul *vinarsului* sĕ se demoraliseze țeranul român și sĕ se slăbească, atât în privința corporală cât și spirituală, ca sĕ ajungă la o degenerare totală și pe încetul sĕ se extirpeze, cum au perit și s'au extirpat vechii locuitori ai Americei, Indianii.

Intre preoțimea noastră sĕ se producă și sĕ se nutrească sistematic *neînțelegerea* și *discordiile confesionale,* ca preoțimea română sĕ se țină pe sine în șah și astfel sĕ fie incapabilă de-a lucra pe terenul național-cultural și de-a fi, ceea-ce trebue sĕ fie, povățuitoarea spre bine a poporului.

In fine față de inteligența laică sĕ se pună la cale mijloace *coruptive.* Bărbații nostri inteligenți sĕ fie denumiți în posturi de stat, apoi permutați în orașe maghiare, unde pot fi supraveghiați și astfel ei și familiile lor maghiarisate, cultivându-sĕ *renegatismul.*

Aceste planuri infernale mai mult sau mai puțin au fost și sunt puse în aplicare, căci nu vedem oare cum guvernul sprijinește și favorisează pe sate Jidanii, cari întorc vinarsul omorîtor în sinul țĕrănimii noastre? Și oare nu sunt permutați amploiații români prin ținuturi ungurești și nu sĕ silește guvernul a propaga și cultiva renegatismul cu mijloace coruptive, neiertate? Și earăși nu vedem, că, durere, neînțelegerile confesionale bântuie și azi printre noi?

Dar' mulțumită lui D-zeu, că prin toate aceste mĕsuri mișelești la mari resultate nu au ajuns dușmanii nostri.

Nici țeranii nostri nu sunt bețivi și decăzuți în mĕsura, în care ar dorì sĕ-'i vază, cei-ce rĕul nostru îl vreau, nici inteligența noastră nu sĕ reneagă, deși ne strică mult, totuși nu au caracterul unei primejdii naționale iminente.

E vorba însĕ, că cunoscênd aceste rele, pe cari dușmanii voiesc a le întroduce la noi, *sĕ ne păzim de ele* și sĕ ne dăm toată silința a le ținea departe de noi și încât sunt încuibate, sĕ le delăturăm.

Sĕ întemeiem pe sate reuniuni de cumpĕtare și sĕ luminăm poporul prin ziare, în întruniri, prin predici și unde ni-sĕ dă ocasie, arĕtându-'i rĕul și pericolul ce-'l amenință prin necumpĕtul în beuturi alcoolice.

Sĕ sistăm certele confesionale dintre frați, cari, durere, sĕ nutresc chiar și de unii din ai nostri, ruginiți și scurți de vedere și cari prin astfel de uneltiri urmăresc adese-ori scopuri egoiste și mârșave.

In fine sĕ dăm sprigin inteligenței noastre, ca sĕ poată resista la încercările meschine, cerênd dela ea, ca fiind clasa superioară, conducĕtoare a noastră, sĕ aibă tăria de caracter față de ori-ce atac dușmănos.

Dacă astfel vom lucra, tari vom fi, și neînfrânți față de uneltirile dușmănești.

Asentările, cari au fost amînate, în urma unui nou ordin al ministrului de honvezi Fejérváry, se vor ținea din 4 Aprilie începênd până în 7 Iunie.

*

Fostul prim-ministru Bánffy, a fost numit de către M. S. Monarchul ca mareșal maghiar de Curte. Luni a depus și jurămêntul obicinuit.

*

Studenții români din București. Un mare numĕr de studenți și preteni ardeleni ai d-lui *L. Bolcaș*, a sĕrbătorit sosirea lui în capitală, printr'un banchet dat în restaurantul »Transilvania« și au trimis următoarea telegramă celor 17 stud. rom. din Oradea-mare:

Iubiți Colegi!

Fostul vostru coleg astăzi »numai« luptător național, se află în mijlocul nostru, și petrecênd câteva momente în jurul lui, ne aducem cu drag aminte de voi, cari dintre studenții uuiversitari de dincolo, singuri v'ați solidarisat cu Lucian Bolcas. Noi astăzi am exprimat, că Bolcas încă n'a fost, ci va fi. Dorim ca și voi sĕ fiți alăturea cu dînsul.

Curaj și energie fraților!

De aici, vom face și noi cât dragostea noastră de neam ne va dicta.

Voi în frunte!

Întimpinarea noului Metropolit.

Ziua de 24 Febr. v. c. a fost o zi de sĕrbătoare pentru Românii Archidiecesani, căci în ziua aceasta a întrat în Ardeal I. P. S. Dl Mețian ca Metropolit, și 'și-a continuat calea către Sibiiu.

Zamul a fost odată graniță între Ardeal și Ungaria, astăzi e comuna mărginașă a Archidiecesei și a protopopiatului Iliei.

Incă de dimineață soseau preoții tractuali în frunte cu dl protopop Pĕcurariu, precum și însemnat popor din comunele din jur, ca sĕ bineventeze pe noul Metropolit.

Ca sĕ fie primirea cât se poate de cordială, preoțimea a făcut o mică rugare telegrafică, la direcțiunea căii ferate din Arad, ca sĕ binevoească a concede zăbovirea trenului batăr cinci minute în Zam, dar' aceasta nu s'a îngăduit.

La gara din Zam.

Sosirea trenului în gară cu valorosul Metropolit a fost salutată cu bubuituri de treascuri, ear' poporul numĕros — și stând în șiruri frumoase — a isbucnit în strigări de „sĕ trăească!“

Timpul de două minute nici pentru o privire fugitivă nu era de-ajuns, ear' vorbirea d-lui protopop Păcurariu numai în două-trei cuvinte a putut fi mulțumită de I. P. S. Sa și trenul a sburat. I. P. S. Sa la toate ovațiunile — unde a stat trenul — s'a dat jos, și a mulțumit foarte afabil.

Dl inspector Réthi aflându-se în Zam, a dispus d-sa, ca copiii dela școala de stat se iese afară la întimpinare, și și-au adus cu sine și un steag.

Pe drum s'au făcut manifestațiuni de către poporenii din Câmpuri-Surduc, pentru care biserică I. P. S. Sa a fost foarte milostiv, cari postându-se la un loc potrivit într'un șir foarte lung au avut în mijloc un steag bisericesc roșu, ear' prin descoperirea capetelor, cu toată fuga trenului se putea observa manifestația de bucurie, ear' bubuitul treascurilor cât și trasul clopotelor, au fost de unii chiar și din tren observate puțin.

La Ilia.

In gara din Ilia a așteptat preoțimea din tractul Dobrei și o mulțime de inteligință și popor, precum și străini. Vre-o câțiva cântăreți întonau: „Pre stăpânul“. Părintele protopop Morariu bineventând. I. P. S. Sa a mul-

---

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

Ioan Mețianu.

Dăm la acest loc din prilegiul instalării noului Metropolit schița biografică a I. P. Sale apărută în »Familia«.

Ioan Mețianu s'a născut la 1828, în comuna Zernești, care mai de mult s'a ținut de districtul Brașovului, ear' dela 1863 aparține districtului Făgăraș. Tatăl-seu, B. Mețianu, a fost acolo proprietar; ear' mamă-sa Maria, fica protopopului Baiul, asemenea de acolo. Cu toate-că în etate de 3 ani își perdù pe tatăl-seu, la stăruința mamei începù sĕ studieze clasele elementare în Zernești. Avênd rîvnă pentru învĕțătură, mamă-sa îl dete la școală în Brașov, unde studiă clasele normale și făcù cursul gimnasial în gimnasiul rom. cat. din Cluj.

Își aleasă cariera bisericească și s'a înscris în școalele clericale din Sibiiu, tocmai în primul an al venirii în Ardeal a lui Șaguna ca vicar în fruntea diecesei gr.-or. din Transilvania.

După-ce termină cursul clerical, la 1850 căutându-se anume Români pentru posturi publice, dela cari până atuncia erau eschiși Românii gr.-or. din Transilvania și mai ales în fundul regesc, la îndemnul bărbaților nostri din acele părți, tinĕrul absolvent de teologie Ioan Mețianu primì postul de protonotar al Branului, post pe care-'l ținù până în 1853, căci simțind mai multă vocațiune pentru cariera preoțească, se alese preot în opidul Rĕșnov, unde rĕmase până în 1858.

La 1858 fericitul Șaguna, vĕzêndu-'i calitățile eminente, l'a numit administrator protopopesc și ocupă parochia protopopească din Zernești, unde la 1860 a fost ales și hirotesit protopresbiter.

Incă de atuncia, părintele Mețianu avù un rol din ce în ce mai mare în toate afacerile bisericești și naționale-culturale. Începênd cu sinodul din 1859 și 1864, îl vedem la conferența națională din 1861, la fondarea Asociațiunii transilvane, la congresul național din 1863 și pretutindeni. În era constituțională bisericească, a fost ales în toate sinoadele și congresele bisericești dela 1868 încoace și a făcut parte din cele mai însemnate comisiuni, de multe-ori ca raportor în cause foarte importante; a fost membru al ambelor consistorii, archidiecesan și metropolitan, ales pe vieață în senatele bisericești; a luat parte la congresele electorale, funcționând ca comisar congresual.

Zelul seu de activitate din timpul acela s'a manifestat îndeosebi în parochia și protopopiatul seu. Aici el organisă, regulă și dotă toate parochiile din protopopiat, zidi din nou aproape toate școalele și le dete învĕțători harnici, înzestrându-le cu instrumente de învĕțămênt, încât acelea deveniră niște școale de model. Își puse toată stăruința se înființeze prin parochii porțiuni canonice, mai întemeiă fonduri preoțești și învĕțătorești, ca sĕ se asigure viitorul preoților și a școalelor confesionale. Îndată-ce apărù articolul de lege 53 din 1868 pertru egala îndreptățire a confesiunilor, pe dênsul îl vĕzurăm mai adeseori pe la ministeriu reclamând, ca preoții și învĕțătorii români din comunele mestecate cu Sașii, se fie dotați de o potrivă din venitele comunale cu aceea a Sașilor, ceea-ce s'a și făcut: nicăiri în Transilvania, bisericile și școalele gr.-or. din comunele mestecate nu trag atâtea foloase din venitele comunale, ca și în protopresbiteratul Zerneștilor.

Afară de activitatea sa pe terenul bisericesc-cultural, protopopul Mețianu a avut o parte frumoasă și în luptele politice. Precum atinserăm, a fost de față în toate adunările naționale mai însemnate; a participat și la dieta din Cluj în 1865; ear' acasă în comitat, a stăruit în fruntea Românilor pentru respectarea drepturilor naționale. Ceea-ce în deosebi 'i-a atras recunoștința și lauda cercurilor guvernătoare, a fost faptul, că îndemnând poporul din cercul Branului sĕ-'și împlinească îndatorirea militară, acesta s'a supus de bunăvoe și n'a mai refugiat în România. Acest merit a fost rĕsplătit de M. Sa cu ordinul crucea de aur.

Renumele protopresbiterului din Zernești a devenit atât de mare, încât sinodul din Arad în 1874 l'a ales vicar episcopesc și președinte al consistoriului gr.-or. din Oradeamare. Aici, întimpinat cu bucurie a urmat aceeași activitate pe care a început-o la Zernești, lucrând cu zel, visitând biserici și școale, stăruind sĕ ridice bunăstare culturală și materială a credincioșilor. N'a stat însĕ decât 8 luni, căci în 3/15 Februarie 1875 a fost ales episcop la Arad.

Aici talentului seu organisator i-s'a deschis un teren mai mare, pe care l'a și îndeplinit cu tot zelul și succesul, ca nici un episcop din Arad înaintea lui. Ar trebuì sĕ avem multe pagine la dispositie, pentru-ca sĕ-'i putem presinta întreaga icoană a activității sale de pe timpul cât a fost episcop la Arad; în lipsa spațiului, ne vom mărgini sĕ schițăm numai următoarele.

Abia așezat în scaunul episcopesc, a susținut dimpreună cu ceialalți archierei o luptă energică împotriva politicei bisericești-școlare a guvernului, luptă care a ținut mulți ani și după inaugurarea unei ingerințe prea adânci a guvernului în școalele elementare și medii confesionale, s'a încheiat cu introducerea căsătoriei civile obligătoare.

Mai norocos însĕ decât în luptele aceste a fost în stăruințele ce a pus pentru ridicarea diecesei sale. Aici a reușit deplin. Se poate zice cu conștiință liniștită, că episcopul Ioan Mețianu a reorganisat diecesa Aradului.

Știind că temeiul ridicării diecesei este preoțimea și învĕțătorimea cultă, mai întêiu a stăruit sĕ se creeze un institut pentru pregătirea acestora. Pe vremea aceea despărțĕmêntul pedagogic, ne spune însuși P. S. Sa în cuvêntarea cu care a deschis sinodul eparchial din 1895, se adăpostia într'o casă veche, aproape ruinată, ear' studiile se propuneau de 2 profesori și un catechet cu lefuri de 3—400 fl. Despărțĕmêntul teologic se afla și mai rĕu, căci se susținea prin localuri închiriate și abia avea 2 profesori, ambii ocupați și cu alte oficii. In diecesă se simțea mult

ţumit în cuvinte foarte instructive, la cari mulţimea au răspuns cu: „să trăiească“. De aici s'au mai alăturat vre-o câţiva la plăcuta călătorie până în Deva, ear' unii mai departe.

La Deva.

In Deva șeful tractului părintele Roman 'l-a bineventat, ear' I. P. S. Sa mulţumind a fost foarte viu aclamat de numeroasa inteligenţă și poporul însemnat venit la gară în haine de sărbătoare.

Cred, că călătoria mai departe va fi fost și mai triumfală, și bravii Orăștieni cu dl protopop Domșa, știu că 'i-au făcut o întîmpinare grandioasă.

Din parte-'mi, ca cel mai modest zic, ca D-zeu să ţină pe I. P. S. Sa noul nostru Metropolit „mulţi ani fericiţi!“

La gara din Orăștie.

Încă de timpuriu s'au făcut pregătiri pentru o întîmpinare deamnă a I. P. S. S. prin dl protopop V. Domșa, încunoștiinţându-se preoţimea, învăţătorimea, inteligenţă și popor despre sosirea și trecerea Inalt Prelatului către reședinţa sa. Pregătirile făcute au avut efectul dorit, căci la 3 ore d. am., preoţii și învăţătorii tractuali erau aproape completi, precum și inteligenţa din Orăștie și jur, fără deosebire de confesiune, cu o cunună frumoasă de dame, apoi popor în număr de peste 300 inși, și-au manifestat dorul, de-a contribui la înălţarea festivă a călătoriei Inaltului Prelat.

Precis la $3^1/_2$ ore a sosit trenul accelerat în gară, care a stat 6 minute în faţa publicului. I. P. S. S. s'a dat jos împreună cu unii d-ni din suita sa, precum A. Hamsea, Petru Truţa, Lenger și alţii. Era un ce înălţător, când fetiţele d-lui prot. Domșa, Pompiliţa și Minerva 'i-au predat un frumos buchet de flori. A urmat bineventarea d-lui protopresbiter, urându-'i în numele preoţimii, învăţătorimii, inteligenţii și poporului succes în ale ocârmuirii Archidiecesei, conducând cu cunoscuta-i dexteritate naia credincioșilor sei la limanul dorit de toată suflarea! Urale de »trăiască!« au isbucnit din pepturile celor de faţă. Inalt P. S. S. emoţionat de primirea strălucită, promite în cuvinte scurte dar' pătrunzătoare, că se va nisui, după o absenţă de 24 ani, a guverna Archidiecesa după cele mai bune ale sale intenţiuni, numai și numai spre fericirea poporului și a patriei. Mulţumește pentru întîmpinarea și manifestarea atât de călduroasă. Urale de »trăiască« au acoperit ultimele cuvinte, ear' corul vocal al plugarilor români din loc, sub conducerea dirigentului Branga, a întonat: »La mulţi ani stăpâne!« Cu aceste dându-se signalul de plecare, trenul s'a pus în mișcare și petrecut de nesfîrșite »trăiască« s'a depărtat, ear' publicul mângâiat, că a putut da onorurile cuvenite Inaltului Prelat s'a reîntors la ale sale.

La Vinţ.

La gara din Vinţ a eșit întru întîmpinare cam vre-o 800, a vorbit administratorul protopopesc din Alba-Iulia, Florian Rusan.

La Sebeșul-săsesc.

In Sebeșul-săsesc a fost lume foarte multă, cam la vre-o 4000, aici l'a bineventat dl protopresbiter Sergiu Medean.

Representaţia teatrală
din Orăștie.

In ce privește viaţa socială pentru noi Românii din Orăștie, putem zice, că atât de rar ne este dat să gustăm din frumseţile și plăcerile petrecerilor noastre naţionale, încât dacă ni-se oferă ocasiunea dorită, ne pare aceasta ca un eveniment de prima ordine în desvoltarea vieţii noastre sociale. Așa sunt vremurile în cari trăim. Frământările interne, miseriile sociale, lupta de apărare în contra elementelor străine, cari ne ameninţă pe faţă și în secret cu desmoștenirea noastră, toate acestea ne consumă puterile și ne lasă tot mai mult indiferenţi în lucrarea noastră pentru cultivarea bunurilor, pe cari le-am moștenit din trecut. Singur petrecerile cu dans se mai ţin lanţ, un semn că Românul, fie timpuri de restriște, fie zile senine, se aruncă cu predilecţie în învălmășala petrecerii, ca să mai uite de năcazuri.. așa e firea lui erezită din moși strămoși. Representaţiuni teatrale și musicale sunt mai rare. Causele sunt cele expuse mai sus. Experienţele ne arată însă, că publicul românesc nu a pierdut doară interesul pentru astfel de întreprinderi.

Mulţumită însă geniului poporului nostru, totuși mai există elemente, cari în butul tuturor miseriilor, cari ne împresoară, să ridică cu putere și curagiu din miseria indiferentismului și ne procură momente senine, cari numai cu greu vor putea fi șterse din memoria noastră.

Și, o Doamne, ce bine ar fi, când astfel de plăceri am putea gusta și pe alte terene, nu numai pe cel al vieţii sociale.

Despre aceasta ni s'a dat dovadă Sâmbăta trecută, când a avut loc Representaţia teatrală în sala cea mare a otelului »Széchenyi« din loc. La orele $8^1/_4$ sala era deja tixită de lume, a luat parte la această petrecere nu numai publicul din loc și giur, (deși petrecerea a fost în favorul bisericii gr.-cat.) au fost spriginită și din partea tuturor românilor fără deosebire de confesiune, precum și de un număr frumos din partea conaţionalilor Germani și Maghiari, precum și oficerimea din loc.

După-ce musica a executat vre-o trei piese, s'a dat signalul despre începerea representaţiei. In sală s'a făcut o liniște adâncă și întreg publicul aștepta cu nerăbdare ridicarea cortinei.

Primul punct din program a fost: ***„Prima rochie lungă“,*** monolog de *Iosif Vulcan*, predat de d-șoara *Alma Moldovan*.

La ivirea pe scenă a d-șoerei Alma, publicul a isbucnit în lungi aplause.

In acest monolog se arată bucuria unei fetiţe tinere, căreia mamă-sa îi făcuse pentru prima-dată rochie lungă. Ce bucurie pe dînsa, când se uită în oglindă la bretonul ei, spunênd că mama i-l'a tăiat, dar' ea nefiind mulţumită a mai retezat niţel. Apoi își face fel și fel de ilusii despre viitor, aducându-'și totodată aminte despre zilele din copilărie, în care era silită să stee toată ziulica cu cartea în mână. I-se pare ca-și-cum ar vedea pe cutare profesor sau profesoră, cum intră în clasă și cum își încruntă privirile asupra elevelor. Aci își schimba vocea în a bătrânei directoară, aici în a unui bătrân sau tinăr profesor și earăși revenea la vocea sa. Și pe toţi aceștia, d-șoara Alma 'i-a interpretat, cum nu se poate mai bine. Energia cu care a păsit pe scenă, și gesturile atât de legere ce le-a făcut, au convins pe fiecare, că are talent și aplicaţie spre această artă. Publicul, încântat de chipul cum a fost predat acest monolog, a răsplătit-o cu dese și lungi aplause.

După o mică pausă a urmat al doilea punct: ***„Intocmai“,*** comedie franceză într'un act, tradusă de d-na *Zotti Hodoș*.

Piesa în sine este destul de bogată în scene de efect, și dacă totuși publicul a fost pe deplin mulţumit și a găsit mare plăcere în privirea ei, este vrednicia diletanţilor, cari și-au dat frumoase străduinţe să joace bine, ceea-ce le-a și reușit.

In rola Constanţei (frumoasa și deșteapta soţie a Doctorului Clocotici) d-șoara *Lucreţia Belei* a surprins publicul prin jocul ei delicat. Prin mișcările ei graţioase a știut a preda pe dama de salon.

Foarte bine a jucat și d-șoara *Veturia Corvin* în rola Elenei (soţia lui Volbură), lăsând publicul mulţumit de jocul seu isteţ.

Nu putem decât să felicităm pe d-șoarele Lucreţia și Veturia pentru cele prestate și dorim, ca cât mai des să avem fericirea a le vedea în șirul diletanţilor nostri.

Aceleași cuvinte bune și despre jocul d-lor *Ioan Margita* (Dr. Clocotici), *Petru P. Bariţiu* (Volbură) și *Anastasiu Demian* (Tanase). Aplausele publicului să le fie răsplata pentru ostenelele ce le-au avut, precum și scopul nobil, pentru care s'a dat această representaţie.

La fine au urmat două tablouri vivante. Cel dintâiu a representat o petrecere mică în verdeaţă. La o masă își petreceau niște bătrâni (d-ra Alma Moldovan, P. Bariţiu și Ioan Dobre), privind la părechile tinere, cari dansau și cugetându-se la zilele tinereţelor, cari atât de iute au dispărut..... Părechia primă era d-șoara Lucreţia Belei cu dl Ioan Margita, a doua d-șoara Lucreţia Eli cu dl Anastasiu Demian, ear' a treia părechi micii și drăgălașii copilași: Minerva Domșa și Victor P. Barcianu, care tocmai în acel moment făceau complimentele obicinuite, pentru a se avênta și ei la dans. De partea stângă era dl Romul G. Nicoară, ca bătrân, cântând dujos din vioară, lângă dînsul dl George Cușuta, cântând din flaut.

Al doilea a fost »Jertfă lui Amor«. Ridicat pe o măsuţă era Amor, un chip frumos de ânger, cu aripile desfăcute (copiliţa Victoria Domșa), ear' în jurul lui erau 8 zine, aducându-'i felurite jertfe: una un coșuleţ cu flori, alta un porumb, a treia un miel, a patra o tavă cu fructe etc. Erau d-șoarele Gizela Romoșan, Lucreţia Eli, Alma Moldovan, Veturia Corvin, Ioana Romoșan, Veronica Săbăduș, Valeria Andreiu și Leontina Sabo.

Privind aceste două tablouri, luminate de foc bengalic, de diferite colori, ţi-se părea că te afli într'altă lume. Păcat numai, că n'au durat de cât vre-o câteva minute.

Dacă toate acestea au reușit atât de bine, este a se datora mult st. d-ne *Victoria Dr. Erdélyi*, care n'a cruţat timp și osteneală, ci cu trup și suflet a lucrat pentru reușita acestei petreceri.

*

A fost numai natural, ca după succesul splendid al representaţiei să urmeze și dansul în mijlocul unei animaţii cât se poate de generale. Dansul s'a început cu »Hora« și a decurs până la orele 4 dimineaţa. S'au dansat 2 »Cuadrile« și o »Romană«.

Mai am un dor, ca representaţiunea de Sâmbăta trecută să fie un bun augur pentru mai multe representaţiuni. Publicul român dorește mult să asiste la representări teatrale și ar fi pagubă, dacă inteligenţa noastră, care a documentat, că posede puteri destul de bune, n'ar continua mai departe pe calea apucată. In dulcea speranţă, că în curênd voiu vedea realisată dorinţa mea, încheiu cu: »La revedere la proxima representaţiune!«

V—d.

Intîmpinare
la
„Cuincuenaliile învăţătorești“.

De pe Mureș, Febr. 1899.

Onorate Dle Redactor!

Sub acest titlu a apărut în foaia d-voastre nr. 4 din a. c. un articlu, care atentează la onoarea și demnitatea învăţătorului român, degradându-'l la cele mai primitive stadiuri, ca și când epoca renașterii naţionale numai ieri alaltăeri și-ar fi luat începutul și nu de o jumătate de secol!

Din cuprinsul articolului văd, că autorul primo loco să ocupă cu sarcinile bietului popor, cu miseria și cu neputinţa lui excusându-'l și compătimindu-'l pentru neputinţa suportării atâtor sarcini, ce apasă pe umerii săi, dar' tot pe atunci, degradând pe învăţătorii nostri la starea dela începutul secolului present, îi îndeamnă, că din causa micei cualificaţiuni și ocupaţiuni, să abzică dela cuincuenalul de 50 fl. ce legea ţerii îl acoardă fiecărui învăţător cualificat, care a servit 5 ani la ori-și-ce fel de școală.

Dl autor „Delta“, după-cum să vede, voește ca pe ruinele învăţătorilor naţiunii sale să amelioreze sarcina poporului, lovind coarda cea mai subţire, cea mai delicată.

Daţi-'mi voe, dle Redactor, ca acum la rîndul meu, să arăt că cât este de mare prăpastia prin care dl „Delta“ spera că ar servi la ameliorarea sarcinilor poporului nostru ca însuși să se convingă, că o atare pretensiune subminează întreg edificiul emancipării noastre.

Dacă dl „Delta“ ar fi fost vr'odată învăţător și ar fi gustat din această pită amară sau dacă ar cunoaște pe deplin pe cel pe care compătimându-'l îl apără din răsputeri, că e neapt pentru suportarea cuincuenalului de 50 fl., atunci, cu mine, toată suflarea învăţătorească am desarma.

Am desarma în speraţă că bunele intenţiuni sunt o receptă ce dau vieaţă muribundului, dar' greu să înșală dl autor, pentru-că învăţătorul de astăzi nu să poate asămăna, lipsa de învăţători, lipsa de școli, lipsa de dotaţiuni învăţătorești și mai ales lipsa de învăţătoare pentru fetiţele poporului.

Indată în primul an, la 1875, cu consensul sinodului, a zidit, din unele fonduri și contribuiri benevole, un edificiu preparandial mai corăspunzător. In 1876 a ridicat cursul preparandial dela 2 la trei ani; profesorii bătrâni s'au pensionat, înlocuindu-să cu tineri a căror leafă s'a urcat la 8—900 fl. In același an a creat 3 stipendii de câte 400 fl. pentru tineri cari să facă cursuri universitare spre a deveni profesori. In 1877 a înfiinţat un alumneu pentru preparanzi, care s'a tot mărit. In același an a introdus și cursuri pentru învăţătoare. Tot în 1877, cu spriginul sinodului, a întemeiat fondul preoţesc, care astăzi se urcă la 300.000 fl. Menirea acestui fond este ca deocamdată să dea ajutoare pentru preoţii mai săraci, ear' cu timpul să devină un izvor de datorinţe pentru toţi preoţii din diecesă. Tot în anul 1877 s'a primit în administraţia eparchiei fundaţiunea Birta, care de atunci a crescut la 70.000 fl. și din care se dau stipendii de câte 200 fl. la 12 tineri români.

In anul următor s'a cumpărat casa de lângă reședinţa episcopească și s'a adaptat pentru cancelarii consistoriale. In același an a înfiinţat o tipografie, pe care apoi a dăruit-o eparchiei, căreia aceea i-a câștigat un capital de peste treizeci de mii. Ear' în anul 1879 s'a rezidit reședinţa episcopească.

La 1880 a mijlocit, prin cereri adresate metropolitului Silvestru Morariu Andreevici din Bucovina, ministrilor de culte din Budapesta și Viena, în urmă chiar M. Sale, de s'au primit câte doi elevi din diecesa aradană în seminariul clerical din Cernăuţi, pe spesele fondului religionar de acolo, începând din 1883.

Simţindu-se lipsa unui seminar diecesan pentru tinerimea clericală și preparandială, a stăruit la baroneasa Ifigenia Sina la Viena, de a dăruit pentru acest scop intravilanul seu din strada Sina în Arad și a vândut cu preţ moderat casele de lângă acel intravilan. In anul următor, 1883, a intreprins tot în folosul seminariului o colectă benevolă în diecesă, care a produs suma de 55.000 fl., la care mai adăugându-se și alte sume, s'a ridicat seminariul diecesan, totodată și casele cumpărate s'au străformat într'un alumneu pedagogic.

La 1889 s'a înfiinţat tot la Arad o școală română de fetiţe, care are casa proprie și face progrese...

Schiţând aceste, am amintit numai cele mai de frunte lucrări ale episcopului Meţianu. Toate arată că archidiecesa a înălţat în fruntea sa un eminent spirit organisator. Și cum terenul îi este acum și mai mare, sperăm și credem că va îndeplini toate dorinţele.

Floare veștejită.

(Să-'Ţi aduci aminte!)

I.

A fost de ajuns ca ochii să li-se întâlnească odată în o privire dulce și pătimașă, pentru-ca în inima lor fermecător să încolţească *floarea iubirii.*

Și divina floare creștea, mereu creștea și mândru îmbobocea, căci alimentată era de căldură inimii și de dorul nețermurit al fericirii.

Ademeniţi să perdeau pe cărările înflorite și în extas ascultau basmul dragostii eterne, pe care atât de dulce li-'l povestea ochii lor vorbitori de fericire. Din flori de scumpie albă și curată ca dragostea ce-'i stăpânea împleteau frumoase cununiţe, care în vremuri viitoare să le povestească cu glasul suvenirii începutul fericirii....

Dar'...

Intr'o zi nori negri au acoperit bolta cerului și o jale nepătrunsă s'a coborît pe aripile vântului aspru, care necruţător a rupt și florile de scumpie.

Pe *El* slujba l'a dus departe, departe în ţeri străine ca singur să rătăcească prin ogoarele pustii, frământate cu lacrămile dragostei sale orfane.

Și *Ea* nemângâiată a rămas în grădina din care vântul aspru a rupt și ultima floare de scumpie....

II.

Iarna grea și aspră de mult a troenit cărările. Și linţolul alb de neauă și-l'a întins peste grădini și peste câmpuri ca să le ascundă golătatea, că să-'și tăinuească crima că le-a răpit podoaba, le-a omorit florile.

Gerul a completat trista operă a distrugerii, el a îngheţat pământul ca să-'i pustiască florile și din rădăcină. Și apoi ironic a desemnat flori de ghiaţă pe ferestrile oamenilor sgriburaţi. Văzduhul e plin de hohotele viscolului turbat, ce râde cu dinţii rângiţi de oamenii care își jeluiesc lângă foc pustiitele flori de prin grădini și de pe câmp și înghe-ţaţi privesc la florile gerului de prin ferești.

Ea stă singură în casă și melancolic să alintă în naia gândurilor rătăcite. Ochii ei și acum strălucesc, dar' pare-că nu mai povestesc basmul acela fermecător al dragostii nețermurite, nu mai au umezeala dorului și a durerii pentru *El,* pentru cel dus departe, departe între străini.

Poate-că gerul iernii și-o fi furișat vre-o rază înghețată în inima *Ei* și i-o fi veștejit ascunsa *floare a iubirii...*

Poate! Ce nu să poate în zilele noastre?..

III.

Razele de soare să scaldă în șopotul păraielor, ce aleargă pe întinsele câmpii, ca să ducă în curs nebun sdrenţele linţoiului de neauă.

Cu miros de iarbă verde și cu podoabe de ghiocei vine lin și dulce mândra primăvară. Și-a adus și viorele pe care le ascunde prin margini de tufișe, căci prea i-'s dragi și prea sunt gingașe micuţele de cât să se încumete să le răsădească fără grije.

Prin grădini și pe câmpiile întinse a resfirat nenumărate flori cu parfum îmbătător și cu podoabe strălucitoare. Pădurea din nou a întinerit și acum lin și fermecător ear' își doinește frunzele, pe când părăul spumegând șoptește glasul veseliei.

E plin văzduhul de cântece și de vieaţă.

Și a înflorit și scumpia albă și curată ca dragostea de demult....

IV.

Ei ear' s'au întâlnit.

Din cale lungă, departe dintre streini *El* a alergat într'un suflet, muncit de dorul să-'și aibă oltoită în doi crini floarea iubirii nețermurite.

Dar'...

Ochii *Ei* și acum strălucesc, dar' nu mai povestesc basmul acela al dragostei curate.

Gerul iernii și-a furișat o rază înghețată în inima *Ei* și a veștejit divina floare a iubirii.

Scumpia stufoasă și acum le îmbiie flori albe și curate ca ei să-'și facă cununiţe, care în vremile viitoare să le povestească cu glasul suvenirii sfîrșitul fericirii.

Căci: floarea iubirii, dacă odată veștejește, în veci nu mai înflorește....

Sibiiu, 1899. ***Vili Victorescu.***

nici în clin nici în suman, dar' nici în chemare nici în cualificațiune, cu învățătorul dela mijlocul secolului present, pentru-că deosebirea este cerul și pământul. Inalte timpuri și înalte împregiurări trăește învățătorimea de azi. Invățătorii dela mijlocul secolului sĕ recrutau din oameni aproape laici, precum era aproape întreagă inteligința noastră, nu din vina lor, ci împrejurările cu vitrigetatea timpurilor ne-au ținut în întunerecul neștiinței.

Astfel dascălul azi, buche, vede a fost, dar' nu mai este. In veci pomenirea lui. Ear' noi cei de astăzi, a căror chemare este sfântă și scopul e înalt și sublim, așa ceva nu putem admite, pentru-că a nu ne respecta pe noi înșine înseamnă a ne maltrata și a nu ne cunoaște noi vrednicia noastră, însamnă a nu fi la culmea chemării.

Generalul german Moltke și cancelarul Bismarck după încheierea păcii cu Francia cea bogată au zis: »Această învingere avem sĕ o atribuim învățătorilor nostri, cari ne-au instruat și educat«.

In astfel de împrejurări ce zici d-ta, dle Delta, când vezi zilnic miseria și sacrificiul bietului învățător român? Oare care sacrificiu e mai mare, al poporului 50 fl. ori a învățătorului, care sacrificându-sĕ pe sine, crește o generațiune în neamul sĕu?! Oare nu d-ta desconsideri pe acela pe care te-a ridicat la gradul de a putea scrie în gazete!? Pentru-că dacă mama ne-a împreunat debilele mânuțe, ca sĕ ne rugăm lui D-zeu și sĕ-'i mulțămim pentru bunătățile sale cerești, atunci învățătorul d-tale te-a învățat limba în scriere și cetire! Te-a învățat mai presus de toate sĕ-'ți stimezi și respectezi datinile strămoșești, neamul și religiunea, așa după-cum a știut-o și simțit'o el. Pentru aceasta, dle Delta, trebue ca sĕ nu perdem din vedere nici când adevărata idee a sacrificiului, ce sĕ aduce pe altarul națiunii, și adecă: cel mai bun amic și mai mare binefăcĕtor al unei națiuni este învățătorul seu, pentru-că învățătorul sĕ consumă pe sine, ca luminare, care luminează întru întunerec. Cu alte cuvinte: O națiune sĕ judecă după ținuta, cultura și cualificațiunea învățătorilor sĕi. O națiune cu învățători apți și vrednici înaintată este, până când o națiune, ai cărei învățători numai vegetează slabă și supusă trebue sĕ fie.

Nu ne-am așteptat la degradarea ce ni-se ascrie, pe câtă vreme învățătorul de azi are cualificațiunea recerută și rivalisează cu învățătorii altor națiuni mai înaintate, din contră speram într'un apel, ca fiecare susținĕtor de școale sĕ satisfacă recerințelor legale, sĕ-'i dee învățătorului sĕu, dacă nu mai mult, dar' cel puțin cei 50 fl. drept cuincuenal, ca recompensă că sĕ consumă pe sine pentru neamul sĕu.

Nu poporul, ci învățătorul acestuia primo loco trebue ocrotit și ajutat! pentru-că un soldat, ce s'a distins pe câmpul de luptă, sĕ împărtășește de distincțiuni și decorațiuni pentru-că a împușcat, a omorît om nevinovat, dar' învățătorul care între grijile cele mai mari crește fii unei națiuni, nu merită ca din 5 în 5 ani sĕ guste o dulceață, o recompensă a ostenelelor sale, cari nici a suta parte nu sunt rĕsplătite?

Și cu drept cuvênt o putem aștepta aceasta, ba pretinde, dela fiecare inteligent, ca patron al școalei. Și apoi mai presus de toate sĕ descoperim pĕcatele poporului nostru: *pentru ori-ce jerfește bucuros, numai pentru școala și biserica sa nu.* și apoi: *Mai mult dă el într'o singură sĕrbătoare, pentru susținerea lui Izig,* de cât s'ar recere pentru acoperirea acelei sume prea bagatelă și neînsĕmnată, cu care satisfăcênd legei ar ușura încâtva greutățile aceluia, care sĕ sacrifică pentru tesaurul sĕu cel mai scump, pentru copii sĕi, pentru care el își dă tot avutul, ba chiar și viața.

(Va urma.)

Concert reușit.

Hunedoara, la 5 Martie 1899.

Imi era teamă că va trece carnevalul, și noi Hunedorenii nu ne vom arĕta curagiul în d'ale vieții sociale, dar' seara de 4 Martie st. n. m'a făcut a mĕ înșela în această presupunere.

Corul bisericii gr.-or. de aici, a dat dovadă că atunci, când lipsa scopurilor sublime sĕ simte sĕ contribue și sĕ concentreze forțele pentru-ca sĕ-'și îndeplinească o misiune sfântă, care totodată este menită a ridica și nivoul vieții noastre social-naționale.

Inteligența, precum și poporul român din Hunedoara (și câțiva tineri din jur) și-a arĕtat și de astă-dată dragostea față de scopul pentru care s'a arangiat și concertul din vorbă.

Deja pe la 8 ore seara, spațioasa sală a hotelului »Murĕșan« era bine tixită de public ales din stratul poporului din Hunedoara.

O satisfacție nespus de mare îmi cuprinde inima, vĕzênd cum »nația« întreagă e grupată pe lângă stindardul vieții sociale.

Programa concertului a fost foarte bogată, și s'a început cu »Sunt vênător«... etc. până la al 8-lea punct.

Toate cântările au trebuit bisate, pentru-că prin armonia și melodia curat românească a stîrnit plăcere în inimile tuturora; ear' dibăcia vrednicilor coriști încă n'a lipsit.

Onoare conducĕtorului de cor *Ilie Mihaiu,* și recunoștință vrednicilor coriști, cari arată atâta interes față de această artă înălțătoare de inimi.

Rĕsplata ostenelii lor încă a fost îmbucurătoare. După-cum aud venitul curat al acestui concert ar fi de 130—140 fl., care sumă e menită pentru edificarea unui cor în biserica noastră gr.-or.

Deci, reușita materială a fost foarte bună; ear' cea morală încă nu ne-a părăsit!

Plini de satisfacție am început dansul cu o frumoasă horă națională, urmată de un vals răpitor...

Tineri chipeși, doamne și d-șoare gingașe sĕ perdeau prin vêrtejul jocului, spunându-'și prin zimbete, șoapte dulci de dragoste, și par'că își urziau un traiu de viață vecînic fericit!

O sĕrbă condusă cu multă dibăcie de simpaticul tinĕr Victor B. a încheiat petrecerea.

Obosiți ne-am depărtat cu frumoase aduceri aminte dela concertul dat de corul bis. gr.-or. din Hunedoara. ***Nicu.***

O miie de școli ungurești.

Sub acest titlu, „Budapesti Hirlap", dela 7 l. c., cu o bucurie nespusă afirmă, că pe masa diete' zace deja proiectul de un milion pentru edificarea alor o miie de școli poporale de stat. Așa o sumă însĕmnată deodată încă nici când nu s'a întrebuințat. Aruncă o lumină strălucitoare pe desvoltarea cea mare cu privire la învățământul poporal elementar, care sĕ desvoaltă în așa o proporție însĕmnată și prin care budgetul învățământului poporal se ridică deodată și așa rapid.

La anul 1895, pe când Wlassics, ministrul instrucțiunei publice a primit conducerea portfoliului sĕu, abia s'a întrebuințat suma de 930.000 fl. spre scopuri culturale poporale. In Budgetul anului 1899 spesele instrucțiunei publice elementare ajung deja la suma de 1,979.733 fl, adecă în restimp de patru ani s'a ridicat cu 1,049.733 fl., din cari a căzut rotund pentru ridicarea salariilor învățătorești 160.000 fl. Instituirea alor o miie de școli poporale și cu acestea în legătură a școlilor de repetiție în ale economiei sunt efluxul politicei culturale naționale. Din acestea o miie de școli ministrul de culte încă în decursul a. tr. în 134 comune a înființat 161 școli poporale elementare de stat.

Impărțirea acelora s'a făcut după un plan conștiențios și din deosebite puncte de vedere. Și încă astfel ca de-o parte sĕ se asigure interesele culturale a elementului maghiar, ear' de altă parte ca sĕ se asigure în comunele naționalităților cultura poporală patriotică.

După-ce ministrului de culte Wlassics i-se face din acest incident virtute și sĕ încarcă de laude, că cu deosebire din puncte de vedere ale naționalităților, planul sĕu este mântuitor pentru maghiarime, închee, că seria primă de 161 școale poporale deja și-a început activitatea alduită sub stindardul ideii de stat maghiar.

După noi înființarea școalelor poporale de stat cu limba de propunere maghiară în comunele naționalităților, cu scop ca prin acelea sĕ se înainteze idea de stat maghiar și cu aceasta împreună patriotismul închipuit, este nu numai o utopie, fără învoalvă în sine și călcarea legii fundamentale de naționalități precum și legea despre instrucțiunea poporală. După promisiunea actualului prim-ministru făcută când cu întroducerea sa, suntem curioși, că nisui-se-va a face ca legile fundamentale mai sus pomenite sĕ fie în faptă și susținute.

De altcum acest sistem nefericit tocmai așa se va prăbuși în stâncile de granit ale naționalităților, precum odinioară a suferit naufragiu sistemul de germanisare prin instituirea școlilor germâne la fostii grănițeri români, croați și sĕrbi. Acestea sunt convingerile noastre, ear' consecințele le tragem din timpurile abia trecute. Ca de încheiere mai zicem față de întroducerea alor o miie de școale, basați pe puterea de resistență a poporului nostru: »Când va face plopul pere și măcĕșul vișinele«, tocmai atunci și nici atunci...

CORESPONDENȚA

De pe Jiu, în 1 Martie 1899.

Onorate Dle Redactor!

Este știut acum, că în ce chip își exercitează guvernul ingerințele sale asupra autonomiei bisericii gr.-or. române din această patrie.

Știm și aceea, că mulți preoți au suferit pentru colecta făcută în favorul fondului pentru monumentul celui mai mare bărbat al bisericii noastre, pentru Marele Șaguna.

Intre mulți preoți, cari au fost tîrîți la oficiile pretoriale, este și simpaticul și bravul paroch *Avram Stanca* din Petroșeni, care întotdeauna a premers cu exemple vrednice de imitat, totdeauna a fost la culmea chemării sale, dovedind superiorilor supunere și fidelitate, ear' poporului seu îi este un bun și adevĕrat părinte. Acest prea vrednic paroch, a fost judecat la o zi închisoare ori zece fl. bani pedeapsă, pentru-că a îndrăsnit a satisface ordinului Prea. Ven. Consistor Archidiecesan de a colecta pentru monumentul Marelui bărbat, care a lucrat din rĕsputeri pentru renașterea noastră națională.

Numai în nĕcazuri și în împrejurări de acestea sĕ cunoaște adevĕratul simț și atracțiunea de stimă și respect.

Mulți preoți însĕ sunt, de nu chiar și protopopi, cari în această direcțiune nu au făcut nimic, ba unii înaintea oficiilor pretoriale au fasionat, că nu au împlinit acea misiune impusă de organele bisericești superioare.

O atare fasiune acestor preoți le servește spre degradare și rușinare.

De o parte sau compromitat înaintea autorităților lor bisericești, în fața națiunii și-au descoperit simțĕmintele, de altă parte desconsiderați vor rĕmânea și înaintea strĕinilor, pentru-că nu satisfac devisei: »preoți cu crucea 'n frunte«.

Multe s'ar putea zice, dar', Doamne iartă-le, că nu știu ce fac. ***Slova.***

Sĕmênțe economice.

— Avis. —

Cu provocare la înștiințarea noastră din 8 Februarie a. c., ne luăm voe a vesti pe membrii Reuniunei noastre agricole, că am prelungit terminul de 10 Martie până la *25 Martie n. c., termin, până la care sûnt a se înainta aici cererile pentru distribuirea în mod gratuit a sĕmênței de trifoi, napi de nutreț, luțernă, cum și a sĕmênței de cânepă italiand.*

Cu o cale aducem la cunoștința economilor nostri, că subscrisul comitet gata este a *mijloci pentru ori-și-cine* 'i-se va adresa procurarea articlilor economici amintiți mai jos, lângă cari însemnăm și prețurile:

1. Sĕmênță de *luțernă franceză,* prima calitate: 1 chilogram 85 cr., 100 chlgr. 82 fl. 50 cr.
2. Sĕmênță de *luțernă italiană,* 1 chlgr. 83 cr., 100 chlgr. 80 fl. 50 cr.
3. Sĕmênță de *napi de nutreț,* soiul *Oberndorfer, galbini* originali, 1 chlgr. 47 cr., 100 chlgr. 43 fl.
4. De aceiași roșii, 1 chlgr. 50 cr., 100 chlgr. 47 fl. 50 cr.
5. Sĕmênță de *napi de nutreț,* soiul urias de *Eckendorf,* 1 chlgr. 60 cr., 100 chlgr. 55 fl.
6. Sĕmênță de *napi de zăhar „Mastfutter",* 1 chlgr. 35 cr., 100 chlgr. 30 fl.
7. Sĕmênță de *trifoiu,* roșu (ungurească) plombată de stat, 1 chlgr. 60 cr., 100 chlgr. 55 fl.
8. Sĕmênță de *trifoiu* aceeași, cea mai fină calitate, 1 chlgr. 70 cr., 100 chlgr. 64 fl.
9. Sĕmênță de *iarbă franceză,* prima calitate, 1 chlgr. 57 cr., 100 chlgr. 52 fl.
10. Sĕmênță de *iarbă engleză,* prima calitate, 1 chlgr. 28 cr., 100 chlgr. 25 fl.
11. Sĕmênță de *cânepă italiană,* 1 chlgr. 22 cr.

La întrevenirea și sfatul nostru, societatea română comercială de aici *„Concordia"* a procurat în mare sĕmênțele amintite de calitatea aevea cea mai bună, dela firme bine acreditate.

Doritorii cari vor trimite la adresa *subscrisului comitet* prețul, cum și 6 cr. pentru buletinul de expediție, 1 cr. de chlgr. pentru pachetare și 2 cr. taxa de imanuare postală, vor primi articlii comandați cu reîntoarcerea postei.

*

In scopul de a împămênteni și la noi vestitul *orz de Hanna*, atât de prețios și căutat din partea berarilor, și care, experiența a dovedit, reușește la noi în deplin, subscrisul comitet a procurat 10 hectl. sĕmênță de orz, deadreptul din Hanna, și își ea voe a recerca mai ales pe economii nostri mai inteligenți se înceapă cultura acestei plante rentabile. Membrii Reuniunii și eventual alți doritori sunt poftiți a se adresa aici în scopul procurării. Cu transport cu tot orzul procurat ne costă 9 fl. 50 cr., cu care preț îl și îmbiem, cu adausul, că sĕmênța se poate procura în cătățimi de câte cel puțin 20 litre à $9^1/_2$ cr. loco, Sibiiu. Spesele de pachetare și expediție 25 cr. la 20 litre.

Sibiiu, 6 Martie n. 1899.

Comitetul central al »Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu«.

Dem. Comșa, președinte. *V. Tordășianu,* secretar.

NOUTĂȚI

Nou archimandrit. Părintele-protosincel *Augustin Hamsea* a fost hirotesit de archimandrit de cătră I. P. S. S. Metropolitul Ioan Mețianu, Dumineca trecută.

*

Eliberat. Dl *Aurel Trif*, colaborator la »Tribuna Poporului« a fost eliberat din temnița Seghedinului, unde a petrecut 2 luni, Marți în sĕptĕmâna aceasta.

*

Avis. Ni-se trimite spre publicare următoarele: Din causă că mai mulți dintre acei on. domni, cari s'au prenumĕrat la *„Almanachul învățătorului român"* nu 'și-au ridicat exemplarele, mĕ simt îndemnat ca pe acest rest de exemplare sĕ-'l dau de azi încolo cu preț foarte scăzut, anume cu 75 cr. exempl., trimis franco. *Iosif Velcean*, înv. în Reșița-montană (Resiczabánya.)

*

La mănăstire. Moartea subită a fostului president al republicei franceze, *Faure*, într'atât a rănit inima frumoasei sale fete Lucia, încât a pus de gând, ca sĕ se despartă de ori-ce plăceri lumești, și sĕ între în mănăstire ca călugăriță.

*

O explosie groaznică. Magazinul de pulvere de lângă orașul Toulon, în Francia, a fost aruncat în aer. Peste 70 de cadavre au fost scoase din rĕmășițele magazinului, ear' răniți sunt peste 100. Explosia a fost așa de puternică, încât chiar și casele cari se aflau la o depărtare de 2 chilometri de acel magazin încă au fost ruinate și câmpurile pustiite.

*

Interese pentru dare. In camera deputaților s'a votat deja proiectul de lege pentru îndemnisare și după-ce și în casa magnaților va fi votat, se va supune sancțiunei Monarchului și astfel în curênd țeara va scăpa de situația ex-lex.

*

Expulsări. Guvernul din România a expulsat mai mulți membri ai clubului socialist din București, toți Ovrei. Se vor mai expulsa încă și aceia, cari au lucrat la foaia socialistă »Lumea nouă«.

*

Statistica unui Don-Juan. Un tinĕr din Paris 'și-a alcătuit o nostimă statistică. Timp de 2 luni a agrăit pe toate femeile care îi conveniau și singure sĕ plimbau pe strade, și le oferea prietenia sa neprihănită. După statistica lui dintre 95 femei agrăite, 78 au fost aplicate sĕ lege cu el cunoștință. Dela 62 femei a cerut »rendez-vous« și 57 au primit. Dintre aceste din urmă au fost: 31 brunete, 15 blonde și 11 cu pĕrul roșu. Fete au fost: 8, femei cu bărbat 10, văduve 7, divorțate 2, dela celelalte n'a putut afla »poziția lor socială«. După etate au fost: 40 între anii 17—35; 15 între anii 35—45 și 2 între anii 45—50. Don-Juanul acesta a spesat pentru nostima lui statistică 455 franci 75 centime. Exact statistician — Don-Juanul!

*

Proces pentru 1 crucer. »Acusatul e dator sĕ solvească capitalul de 1 cr. împreună cu interesele dela 1 Septemvrie 1897«... Astfel de judecată a adus tribunalul comercial din Budapesta sub nr. 5677/899 în procesul soc. de asig. »Hazai« ca acusator și G. L. ca acusat, pentru suma cambială de 2 fl. 53 cr. și competențele după aceea. Spesele procesului au fost 10 fl. 20 cr. pentru advocatul acusatorului și 10 fl. pentru advocatul acusatului. Procesul s'a născut așa, că banca »Hazai« a acusat pe debitorul seu G. L. pentru suma de 2 fl. 53 cr. La pertractare acusatul a dovedit, că a trimis deja băncii suma din chestie, dar' din greșală a trimis numai 2 fl. 52 cr. și astfel tribunalul l'a osândit la plătirea capitalului de 1 cr. plus interesele și apoi spesele de proces ale advocatului seu.

*

Pățanii după moarte. O d-șoară înaintată în etate în urma căreia avea sĕ rĕmână o bună moștenire, călĕtorește din Berlin la Viena; pe drum se bolnăvește, ear' la Praga o internează la un spital, unde și murì. — Jalnicii ei nepoți cer însĕ transportarea cadavrului la Berlin. La sosirea sicriului află că în loc de mătușe a sosit cadavrul unui general rusesc în uniformă. — Indată depeșează la Praga: »Sicriul deschis, în loc de mătușe, un general, unde e mătușa?« — Rĕspunsul plătit sună astfel: »Dacă mătușa nu e în Berlin, atunci în Petersburg«. Moștenitorii depeșează îndată la Petersburg: »Ce se facem noi cu generalul mort?« »Unde e mătușa?« — Rĕspunsul sosit punctual definește jocul tragi-comic. Anume: »Inmormêntați pe general cum voiți, mătușa deja înmormêntată cu toate onorurile militare«. — Din greșală, cosciugul cu mătușa fusese adecă trimis la Petersburg, în locul generalului.

Pentru redacție responsabil: **Petru P. Barițiu.**

FEL DE FEL

Sfîrșitul lumii. Falb, prorocul pesimist al vremilor, profețește, că pământul nostru se va prăpădi deja în decursul acestui an. Ziua critică va fi 13 Noemvrie 1899, când planeta, pe care locuim, se va ciocni cu cometul Biela. Profesorul Janes Lütze a ținut la universitatea din Berlin o coferență la reuniunea fotografilor, în care a liniștit poporul nedumerit, că primejdia nu este așa de mare, cum o arată Falb. Este sigur, că ciocnirea prevestită de Falb se va întîmpla, însă nu pământul nostru ci cometul Biela va trage cea scurtă. Cometii sunt formați din materii foarte ușoare gazoase, cari posed foarte puțină existență și se descompun ușor. Cometul Biela, care tot la 7 ani apare pe orizont, este tot mai mic de câte ori îl revedem. Din causa cursei cu celeritate mare ce o face, el mereu se tocește. Ciocnirea va avea cel mult de urmare, că o parte a cometului va remânea pe pământ. Va fi o ploaie de stele frumoasă și deasă cum a fost în 1833 și 1866; și atunci cometul a cutezat să dea pept cu pământul. Humboldt cu asistenții săi au constatat, că la 1833 au căzut pe urma ciocnirii lui Biela cu pământul, nu mai puțin ca 25.000 de meteori, un joc de foc minunat și puțin periculos.

Ein **Klavier** noch gut erhalten und eine **Nähmaschine** sind gegen Baarzahlung billig zu verkaufen. Näheres Marktplatz Nr. 3.

Un **plan** în stare bună și o **mașină de ousut** să vând cu prețuri moderate. Doritorii să se adreseze în Piața-tergului Nr. 3. (503) 1—

Mașină nouă de îmblătit ou oai, se află de vêndut la

Ronay Nándor

(502) 1—3 Strada Dealului în Orăștie.

Avis!

Spre convingere aduc la cunoștința On. public, că cu *prima Martie a. c.* am deschis cu arangiament bogat și prețuri schimbate

CAFENEA și BERERIE

în localitățile parterre dela edificiul casinei maghiare din loc unde și până aci a fost renumitul „Caffee Eisenburger".

Orăștie, în Febr. 1899. (493) 3—

Cu deosebită stimă

Vasile N. Bidu.

Szám 183—1899 kir. végrh. (498) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróságnak 99/1896. számu végzése folytán **Dr. Moldovan Silvius** helybeli ügyvéd által képviselt **„Ardeleana" pénzintézet** foglaltató javára **Fodor Gyula** helybeli lakos ellen 150 frt tőke, ennek 1892. évi deczember hó 7-ik napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 31 frt 15 kr. és árverés kitüzési 2 frt 70 kr. költség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 360 frtra becsült butorokból álló ingóságok, nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir járásbiróságnak V. I. 13/2—1899. polg. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén Szászvároson adós lakásán a leendő eszközlésére **1899. évi márczius hó 15-ik napján délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében csakis készpénz mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lészen kifizetendő.

Kelt Szászvároson, 1899. évi február hó 28 napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 471—1898. (499) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbiróság 1898. évi V. I. 196 számu végzése következtében **Dr. Moldovan Silvius** ügyvéd által képviselt **Rosiu János** javára **Botean Luka** s. t. ellen 61 frt 50 kr. s jár. erejéig 1898. évi szeptember hó 27-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 421 frtra becsült buza, lóvak, takarmány és szekerekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság V. 255/2—1898. számu végzése folytán 61 frt 50 kr. tőkekövetelés, ennek 1897. évi augusztus hó 16. napjától járó 8% kama ai és eddig összesen 47 frt 26 kr. biróilag már megállapitott költségek erejéig Algyógy alfalun Botean Luka és neje házánál leendő eszközlésére **1899. évi márczius hó 13. napjának délelőtti 8 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Algyógyon, 1899. évi marczius hó 2. napján.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 21596—1898. alisp. (501) 1—2

Hirdetmény.

Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága a korosbányai 627 sz. telekjegyzőkönyvben 139 a h. r. szám alatt Hunyadvármegye nevére tulajdonjogilag bejegyzett ház és telek (volt járásbirósági épület) eladását elhatározván folhivom mindazokat kik a jelzett épületet és telket örök áron megvenni akarják ez iránti zárt ajánlataikat **folyó év márczius hó 19-ik napjáig** bezárólag lepecsételt boritékban, melyre kivül főljegyzendő, *„tartalma zárt ajánlat"*, alolirott alispánhoz czimezve ajánlott levélben nyujtsák be.

Az ajánlatban a felajánlott vételár számmal és szóval kifejezendő, és egyszersmind a vételár kifizetésének határideje is pontosan megjelőlendő

Déván, 1899. évi február hó 24-én.

Hollaki,
alispán.

(453) **ION LAZAROIU** 6—

negustor în Orăștie (Szászváros)

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provĕzută cu tot felul de MARFĂ DE MANUFACTURĂ pentru trebuințele de casă, și anume:

BUMBAC DE BĂTUT și AȚĂ DE URZIT, aduse din cele mai bune fabrice, ARNICIURI DE CUSUT ȘI DE URZIT, în toate fețele; PÂNZĂ, BREURI, ȘERPARE cusute cu flori și fir, etc. etc.

Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat

HAINE DE CĂLUȘERI

pe cari le vênd, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume.

„ARDELEANA"

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍI, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĔȘTIE.

Nr. 32/1899. **Convocare.** (473) 3—3

P. T. acționarii institutului nostru prin presenta se învită la a

XIII-a adunare generală ordinară

ce se va ținea în localul institutului în **16 Martie st. n. 1899 după ameazi la 2 ore,** cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul anual al Direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului anual.
4. Votarea absolutorului pentru gestiunea anului expirat.
5. Impărțirea profitului curat.
6. Fixarea mărcii de presență pentru anul curent.
7. Raportul referitor la zidirea caselor din Strada Tîrgului.
8. Alegerea alor 4 membri în Direcțiune.
9. Alegerea comitetului de supraveghiere.
10. Eventuale propuneri insinuate conform §-lui 28 din statute.
11. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, să binevoiască a-'și depune acțiile la cassa institutului conform prescriselor §-lui 20 din statutele societății.

Din ședința plenară a Direcțiunii, ținută la 3 Februarie 1899.

Iosif de Orbonaș m. p., președinte. **Dr. Ioan Mihu** m. p., director executiv.

Contul bilanțului.

Aotive. **Pasive.**

	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în numĕrar	15789	74	Fonduri proprii:		
Capital restant	25886	24	Capital social . . 250.000·—		
Efecte publice	68066	50	Fond gen. de res. . 84.660·61		
Efectele fondului de pensiune	12304	79	Fond spec. de res. . 39.270·18		
Imprumuturi pe cambii cu giranți	532293	90	Fond de pens. . . 12.304·79	386.235	58
Impr. pe cambii cu acop. hip.	265903	—	Int. ant. pro 1899	13.112	25
Imprumuturi pe hipotece	200098	15	Avans. dela banca austro-ungară . . 34.500.—		
Impr. pe oblig. cu cavenți	151506	75	Cambii reesc. . . 117.662.—		
Impr. pe efecte publice	1136	—	Dep. spre fruct. . 795.115·95		
Realități	64052	37	Div. neridicate . . 555·77	947833	72
Mobiliar . . . . . 453·55		—	Diverse conturi creditoare	7797	87
după amortisare de . 45·36	408	19	Profit curat	30921	19
Div. cont. deb. și int. rest.	48454	98			
	1,385900	61		1,385900	61

Contul Profit și Perdere.

Spese. **Venite.**

	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese: pentru fondul de reservă . . . . . 3.309·36			Profit transportat din anul trecut	214	43
Inter. pentru depuneri spre fructificare . . 39.359 92			Inter. dela împr. pe cambii cu giranți 45862 83		
Inter. pentru cambii reescomptate . . . 8.183·12	50852	40	Inter. dela împr. pe camb. cu acop. hip. 19135·41		
Spese: *a)* Salar și marce de presență . 8.170·—			Inter. dela împr. pe hipotece 17121 16		
b) chirie, porto, diverse . . 2.637·26	10807	26	Inter. dela împr. pe oblig. cu cavenți 14586·05		
Contribuție: directă . 4.501·30			Inter. dela împr. pe efecte publice . . 30·93		
Contrib. de 10% la int. de dep. și comp. de timbru . . . . 3.971·59	8472	89	Int. dela efecte pub. 2605.02	99341	40
Amortisare: din mob. 45 36	45	36	Chirie	1543	27
Profit curat	30921	19			
	101099	10		101099	10

Orĕștie, la 31 Decemvrie 1898.

Iosif de Orbonașiu m. p., membru în direcțiune. **N. Vlad** m. p., membru în direcțiune. **Dr. Mihu** m. p., director executiv. **Simion Vlad** m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile presente și le-am aflat în deplină regulă.

Orĕștie, la 5 Februarie 1899.

Ioan Branga m. p. *Ion Lazaroi* m. p. *Const. Baicu* m. p.

„MINERVA" institut tipografic în Orăștie.